TÜRKİYE CUMHURİYETİ
NİYET EDİLEN ULUSAL OLARAK BELİRLENMİŞ KATKI

Türkiye Cumhuriyeti, tüm Sözleşme Taraflarını 21. Taraflar Konferansı öncesinde niyet edilen ulusal katkılarını sunmaya davet eden 1.CP/20 sayılı İklim Eylemi Lima Çağrısı Taraflar Konferansı Kararı uyarınca, **ulusal katkısını ve ilgili bilgilerini sunmaktadır.**

Ulusal Şartlar

Türkiye iklim değişikliği ile mücadele konusunda ulusal koşulları ve kendi kabiliyetleri çerçevesinde üzerine düşen sorumluluğu en iyi şekilde yerine getirmektedir.

Türkiye, 2010 yılında Ulusal İklim Değişikliği Stratejisini, 2011 yılında da Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planını oluşturmuştur.

Eylem Planında Türkiye'nin özel şartları çerçevesinde öncelikli sektörlerde uygulanacak sera gazı emisyon kontrolü ve uyum önlemleri yer almaktadır. Sera gazı emisyonlarının kontrolüne yönelik olarak enerji, binalar, ulaştırma, sanayi, atık, tarım, arazi kullanımı ve ormancılık, sektörler arası ortak konular başlıkları altında yer alan faaliyetler 2012 yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

Ulusal sera gazı emisyon envanter sonuçlarına göre 2012 yılı toplam sera gazı emisyonları yaklaşık olarak 440 milyon ton karbondioksit eşdeğeri olarak belirlenmiştir. 2012 yılı emisyonlarında karbondioksit eşdeğeri olarak en büyük payı %70.2 ile enerji kaynaklı emisyonlar alırken, bunu sırasıyla %14.3 ile endüstriyel proses emisyonları, %8.2 ile atık ve %7.3 ile tarımsal faaliyetler takip etmiştir. Ayrıca 2012 yılı kişi başı emisyon miktarı, 5.9 ton/kişi olarak hesaplanmıştır.

TASLAK

Niyet Edilen Ulusal Katkı Hakkında Destekleyici Bilgiler

INDC	**Referans Senaryoya (BAU) göre sera gazı emisyonlarında 2030 yılında %18 ila %21 azaltım.**
Uygulama Dönemi (Katkı Dönemi)	2021-2030
Kapsam	Ekonomi genelinde, tüm IPCC sektörleri (enerji, endüstriyel prosesleri, tarım, arazi kullanımı arazi kullanım değişikliği ve ormancılık, atık)
Sera Gazları	Sera gazı emisyon envanterinde yer alan tüm emisyonlar: • Karbon dioksit (CO2) • Metan (CH4) • Nitröz Oksit (N2O) • Hidro Floro Karbonlar (HFCler) • Per Floro Karbonlar (PFCler) • Sülfür Hegzaflorid (SF6) • Nitröz Triflorid (NF3)
Yöntemsel Yaklaşım	Yöntemsel tüm yaklaşımlar, IPCC 2006 Kılavuzu ile IPCC 2013 KP Kılavuzuna dayanmaktadır. IPCC 4. Değerlendirme Raporunda yer alan 100 yıllık Küresel Isınma Potansiyel değerleri kullanılmıştır.
Uluslararası piyasa mekanizmalarının kullanımı	Türkiye, 2030 hedefine ulaşabilmek amacıyla, maliyet etkinliğini de dikkate alarak, ilgili kural ve standartlar çerçevesinde uluslararası piyasa mekanizmalarından da faydalanmayı planlamaktadır.
Ulusal Şartların ışığında adiliyet ve çabaların ölçeği	Türkiye, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine maruz kalmakta olan, gelişmekte olan bir ülkedir. Küresel ölçekte sanayi devriminden bu yana kümülatif emisyonların sadece %0.7'sinden sorumludur. Tüm sektörlere ilişkin ulusal sera gazları dikkate alındığında, kişi başı emisyonları da 2012 yılında 5.9 ton/kişi olarak hesaplanmıştır. Bu oran AB ülkelerinde 9.2 ton/kişi, OECD ülkelerinde 12.5 ton/kişi olarak gerçekleşmiştir. Türkiye, küresel iklim değişikliği ile mücadelede ulusal şartlar çerçevesinde alınan tedbirlerle 1990-2007 döneminde referans senaryoya göre kümülatif olarak yaklaşık 1,4 Milyar ton CO_2 eşdeğerinde sera gazı emisyonu tasarrufu sağlamıştır.

TASLAK

	Bu çerçevede, bu doküman ile sunulan ulusal katkı niyeti, bu çabaların daha da artırılmasını hedefleyen resmi bir doküman olarak ilave plan ve politikalar içermektedir.
Ulusal katkının, Sözleşme'nin temel hedefine (Madde 2) faydası	Referans senaryoya göre 2030 yılında sera gazı emisyonların %18 oranında azaltılmasıyla, Türkiye, küresel ölçekte 2 derece hedefine ulaşmak için ulusal koşulları ve kabiliyetleri çerçevesinde bir katkı sunmaktadır. Diğer taraftan, bu hedefe başarıyla ulaşmak için küresel ölçekte kolektif çaba ve katılım vazgeçilmezdir.
Planlama Süreci	Türkiye gelişen koşullara göre niyet ettiği ulusal olarak belirlenmiş iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik bu katkıyı revize edebilir. Türkiye niyet ettiği ulusal katkıyı yerine getirmek için gerekli plan ve politikalara sahiptir: - Onuncu Kalkınma Planı - İklim Değişikliği Ulusal Stratejisi - İklim Değişikliği Eylem Planı - Sanayi Strateji Belgesi - Enerji Verimliliği Strateji Belgesi - Ulusal Geri Dönüşüm Stratejisi ve Eylem Planı - Sera Gazlarının İzlenmesi, Raporlanması ve Doğrulanması Hakkında Mevzuat - Ulusal Akıllı Ulaşım Sistemleri Strateji Belgesi (2014-2023) ve Eylem Planı (2014-2016) Türkiye'nin ulusal katkısı, tüm paydaşların görüş ve önerilerini alan katılımcı bir süreçle ve analitik çalışmalar yürütülerek 1 yıl içinde hazırlanmıştır. Enerji modellemesi için TIMES-MACRO modeli, enerji dışı emisyonlar için ise farklı ulusal model ve çalışmalar kullanılmıştır.
Finansal İhtiyaçlar	Bu noktada, bahse konu katkının başarı ile sağlanması için Türkiye, 26/CP.7, 1/CP.16, 2/CP.17, 1/CP.18 ve 21/CP.20 sayılı kararlar çerçevesinde, yeni iklim finansmanı mekanizmaları ile *(örneğin yeşil iklim fonu)* sağlanacak olan mali, teknik, teknoloji, kapasite geliştirmeye yönelik desteklerden tam olarak faydalanabileceğini varsaymaktadır.

TASLAK

Niyet Edilen Ulusal Katkı ile Yürütülmesi Öngörülen Plan Politikalar

Enerji

- Elektrik Üretiminde Yerinden Üretimin, Kojenerasyon ve Mikrokojenerasyon Sistemlerinin Yaygınlaştırılması
- Yerli Kaynaklara Dayalı Enerji Üretim Programı Eylem Planının uygulanması
- 2023 yılında 1 adet nükleer santralin devreye alınması
- Güneş enerjisinden elektrik üretiminin 2030 yılında 10 GW kapasiteye ulaşması
- Rüzgar enerjisinden elektrik üretiminin 2030 yılında 16.5 GW kapasiteye ulaşması
- Mümkün olan tüm hidrolik kapasitenin kullanılması
- Elektrik şebekesindeki kayıp kaçak oranının 2030 yılında %15 seviyesine düşürülmesi
- Kamu Enerji Santrallerinde Rehabilitasyon çalışmaları

Sanayi

- Enerji Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planının uygulanması ile enerji yoğunluğunun azaltılması
- Sanayi tesislerinde enerji verimliliği uygulamalarının hayata geçirilmesi ve Verimlilik Artırıcı Projelere mali destek sağlanması
- Uygun sektörlerde atıkların alternatif yakıt olarak kullanılmasının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması

Ulaştırma

- Yük ve yolcu taşımacılığında karayollarının payının azaltılarak, demiryolu ve denizyolunun paylarının artırılması ile modlar arası dengenin sağlanması
- Kombine taşımacılığın geliştirilmesi
- Kentlerde sürdürülebilir ulaşım planlama yaklaşımının uygulanması
- Alternatif yakıt ve temiz araç kullanımının arttırılması
- Ulusal Akıllı Ulaşım Sistemleri Strateji Belgesi (2014-2023) ve Eki Eylem Planı'nda (2014-2016) karayolu ulaştırması kaynaklı yakıt tüketimi ve emisyonlarının azaltılması
- Yüksek Hızlı Demiryolu projelerinin gerçekleştirilmesi
- Kent İçi Raylı Sistem Hatlarının artırılması
- Tünel Yapım çalışmaları sonucunda yakıt tasarrufu sağlanması
- Eski model araçların trafikten çekilmesi
- Enerji verimliliği için yeşil liman projelerinin uygulanması
- Enerji verimliliği ve çevreye duyarlılık amaçlı yeşil havalimanı projelerinin uygulanması
- Denizyolu ulaşımında ÖTV'siz yakıt uygulaması

TASLAK

Binalar ve Kentsel Dönüşüm

- Yeni yapılan konut ve hizmet binalarının Binalarda Enerji Performans Yönetmeliği'ne uygun enerji etkin olarak inşa edilmesi
- Yeni ve mevcut binaların Enerji Kimlik Belgesi oluşturularak enerji tüketimlerinin ve sera gazı salımlarının kontrol altında tutulması ve metrekare tüketimlerinin yıllara bağlı olarak azaltılması
- Yeni ve mevcut binalarda uygulanacak olan birincil enerji kaynaklarının tüketimini azaltan tasarım, teknolojik cihazlar, yapı malzemeleri, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının teşvik kanallarının geliştirilmesi (kredi, vergi azaltımı, vb)
- Yeşil Bina, pasif enerji, sıfır enerjili ev tasarımlarının yaygınlaştırılarak enerji ihtiyacının minimuma indirilerek, enerjinin tüketildiği yerde üretilmesinin sağlanması

Tarım

- Tarım arazilerinin toplulaştırılması sonucunda yakıt tasarrufu sağlanması
- Mera ıslah çalışmaları yürütülmesi
- Gübrenin kontrollü kullanımı ve iyi tarım uygulamaları
- Minimum toprak işleme metotlarının desteklenmesi

Atık

- Katı atıkların düzenli depolama alanlarına gönderilmesi
- Atıkların; yeniden kullanımı, geri dönüşümü ve ikincil hammadde elde etme amaçlı diğer işlemler ile geri kazanılması, enerji kaynağı olarak kullanılması veya bertaraf edilmesi,
- 2015 yılı içerisinde depolanacak olan biyobozunur atık miktarı, 2005 yılında üretilen toplam biyobozunur atık miktarının ağırlıkça %75'ine, 2018 yılı içinde % 50'sine ve 2025 yılı içinde ise %35'ine indirilmesi. Buna göre 2025 yılında depolamaya gidecek biyobozunur atık miktarı %35'e indirilmesi için ön işlem tesislerinin teşkil edilmesi,
- Atıkların maddesel geri kazanımı, biyokurutma, biyometanizasyon, kompost, ileri termal işlemler veya yakma gibi işlemlere tabi tutularak atıktan enerji kazanımının sağlanması,
- Düzenli ve düzensiz depoma alanlarından kaynaklanan depo gazından metan geri kazanımının gerçekleştirilmesi,
- Endüstriden kaynaklanan atıkların başka bir sektörde alternatif hammadde veya yakıt olarak kullanılması, bir sektörden çıkan atık başka bir sektörün hammaddesi olabilmesini sağlayan endüstriyel simbiyoz yaklaşımı,
- Besi ve tavuk çiftliklerinden çıkan atıkların değerlendirilmesi için uygun çalışmaların yapılması,
- Düzensiz depolama sahalarının rehabilite edilerek atıkların düzenli depolama sahalarında bertarafının sağlanması,

TASLAK

Yutak Alanlar

- Yutak alanların artırılması ve arazi bozulumunun önlenmesi
- Orman Rehabilitasyon Eylem Planı ve Ağaçlandırma Seferberliği

Tüm bu politika ve tedbirlerin uygulanması sonucunda referans senaryodan yapılacak azaltıma ilişkin grafik aşağıda yer almaktadır.
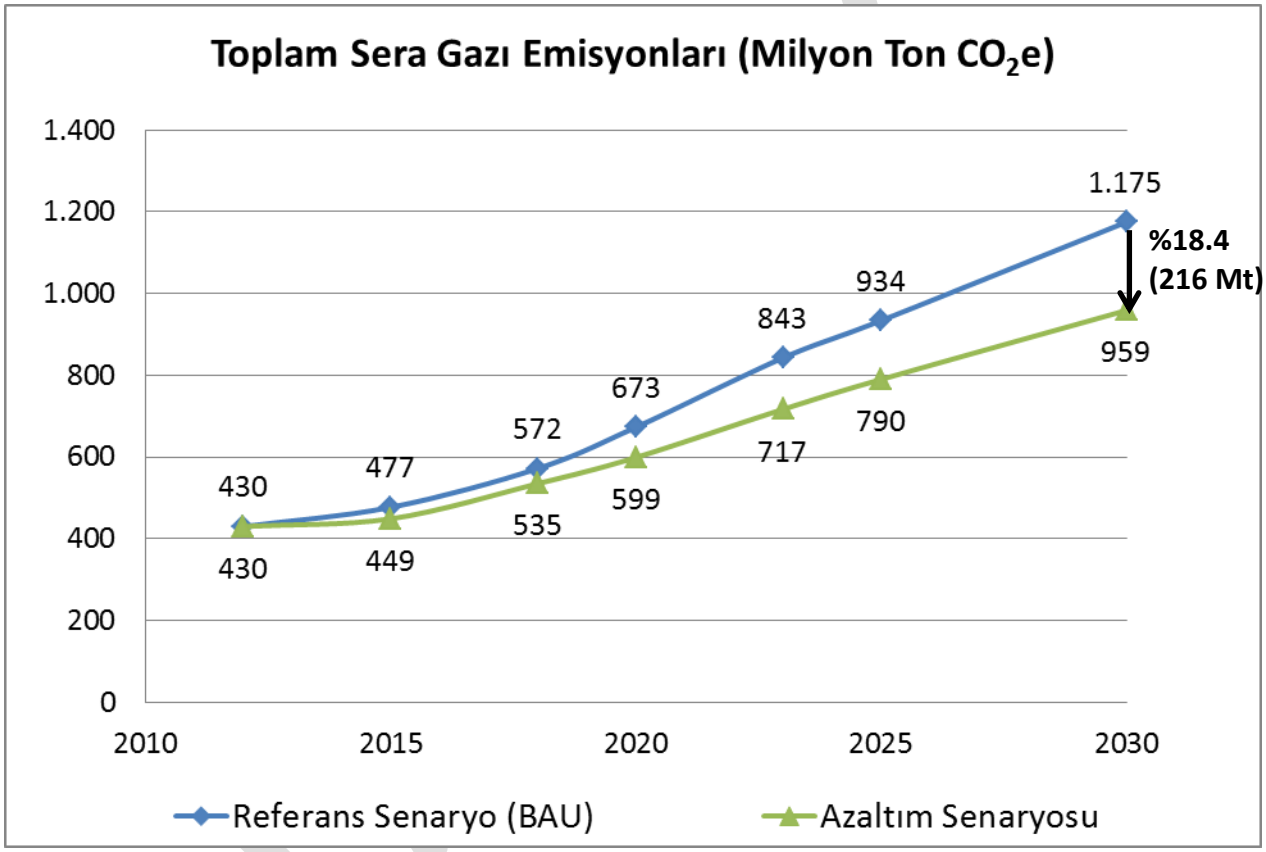
Ülkemizin gelişmekte olan bir ülke olarak emisyon azaltım potansiyeli ile birlikte sağlanan mali ve teknik desteklerin etkin bir şekilde kullanabilme kabiliyeti göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye'ye finansman ve teknoloji desteklerinin sağlanması halinde söz konusu azaltım katkısı %21 oranına ulaşabilecektir.